

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Методичні рекомендації
до семінарських занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

ОДЕСА
Олді+
2024

УДК 378.147(072)
T663

Укладачі:

Л. В.-В. Вейланде, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

Л. Б. Прокоф'єва, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації

Рецензенти:

М. О. Князян, доктор педагогічних наук, професор кафедри французької філології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

О. В. Хромченко кандидат педагогічних наук, доцент кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету
психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова
Протокол № 1 від 13 вересня 2023 р.*

T663

Тренінгові технології у вищій школі : метод. рекомендації до семінарських занять з курсу «Тренінгові технології у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти / уклад.: Л. В.-В. Вейланде, Л. Б. Прокоф'єва. – Одеса : Олді+, 2024. – 36 с.

Методичні рекомендації містять орієнтовні питання семінарських занять, практичні завдання, завдання для самостійної роботи, питання для підсумкового контролю.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів спеціальності «Освітні, педагогічні науки» та допомагають при підготовці до семінарських занять, оформлені робіт при самостійному виконанні завдань.

УДК 378.147(072)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I СУТНІСТЬ I РОЛЬ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
Тема 1. Тренінг у групі інтерактивних технологій навчання	6
Тема 2. Специфічні риси тренінгових технологій	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
Тема 3. Характеристика методів та форм тренінгових технологій	15
Тема 4. Конструювання програм тренінгу та оцінка їх ефективності	18
Тема 5. Особливості тренінгової групи як суб'єкта навчання	21
Тема 6. Керівник тренінгової групи	26
Питання для поточного контролю	31
Рекомендована література	33

ВСТУП

Головною метою курсу «Тренінгові технології у вищій школі» є засвоєння майбутніми фахівцями теоретичних знань щодо можливостей використання тренінгових технологій у навчально-виховному процесі вищої школи, формування готовності до впровадження тренінгових технологій у практику навчання та виховання.

Завдання викладання дисципліни:

- ознайомлення магістрів з концептуальними та теоретичними положеннями теорії тренінгового навчання;
- володіння сутністю тренінгових технологій, їх провідними положеннями;
- формування позитивного ставлення і прагнення майбутніх викладачів до творчого оволодіння новими навчальними технологіями;
- оволодіння методикою складання та використання тренінгових занять за обраним фахом;
- орієнтація магістрів на педагогічну творчість, самостійність, дослідницьку діяльність;

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістр повинен **знати:**

- поняття: інтерактивні методи навчання, тренінг, тренінгові технології;
- провідні ознаки тренінгових технологій, види тренінгу;
- особливості використання тренінгових технологій у викладацькій діяльності;
- загальні тренінгові методи та техніки;
- психолого-педагогічні та дидактичні основи організації тренінгу контекстного характеру;
- специфіку розробки тренінгових занять;

вміти:

- вміти обґрунтовувати суть і специфіку тренінгових технологій, їх цільових орієнтирів та можливостей;

- вміти використовувати тренінгові технології, знайти можливість їх вдосконалення у власному досвіді;
- вміти визначати доцільність використання тренінгових технологій, виходячи з мети та задач навчально-пізнавальної, дослідницької діяльності тих, хто навчається;
- вміти аналізувати, знаходити помилки, нові можливо

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

СУТНІСТЬ І РОЛЬ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Тренінг у групі інтерактивних технологій навчання

Мета: сформувати уявлення про тренінг як інтерактивну технологію навчання зі своїми специфічними ознаками; ознайомити з існуючими видами тренінгів та сформувати уявлення про існуючі типології тренінгів.

Основні поняття: інтерактивні технології навчання, тренінг, ознаки тренінгових технологій, етапи становлення тренінгових технологій, види тренінгів.

Питання для обговорення

1. Наведіть відомі вам визначення поняття «тренінг». Проаналізуйте різницю у розумінні різними авторами сутності означеного поняття.
2. Назвіть основні специфічні риси тренінгу, які відокремлюються його від інших інтерактивних технологій навчання?
3. Які фактори, на вашу думку, у більшому ступені виділяють внутрішній зміст та парадигму тренінгу – спрямованість, ціннісні установки ведучого або теоретичні положення та належність до будь-якої наукової школи (психологічної, педагогічної та інше), у рамках якої працює ведучий?
4. Доведіть належність тренінгу до інтерактивних технологій навчання.
5. Наведіть відомі вам типології тренінгів, визначте основу наведеної класифікації.

Практичні завдання

I. Проаналізуйте наступні поняття за поданою схемою:

№	Поняття	Автор	Визначення (вказати джерела інформації)	Основна сутність поняття за автором
	Тренінг	К.Роджерс		
		К.Левін		
		І.В.Вачков		
		Ю.М.Ємельянов		
		О.В.Сидоренко		
		А.П.Ситніков		
		Ю.Н.Лапигін		
	А.В.Карпов			

		В.М.Федорчук		
		С.О.Сисоєва		
		<i>інші за вибором</i>		

II. Проаналізуйте існуючі парадигми тренінгу за запропонованою схемою:

Парадигма тренінгу	Мета, завдання	Наукова школа, покладена в основу парадигми	Роль тренера	Основа взаємодії тренер-учасник	Можливості використання у педагогічній практиці
<i>Парадигма тренінгу як дресури</i>					
<i>Парадигма тренінгу як репетиторства</i>					
<i>Парадигма тренінгу як наставництва</i>					
<i>Парадигма тренінгу як розвитку суб'єктності</i>					

III. Зробіть порівняльний аналіз відомих вам класифікацій тренінгів (за власним вибором типології. Визначте можливість/неможливість використання викладачем ЗВО кожного виду тренінгу у педагогічній практиці, їх можливості для підготовки майбутніх фахівців:

Автор	Основа класифікації	Види тренінгу	Різновиди даного виду	Можливість використання викладачем у практиці вищої школи
А.В. Карпов		Тренінг формування навиків	Бізнес-тренінг	
			Організаційний тренінг	
			інше	
		Психотерапевтичний	Тілесно орієнтована терапія	
			Гештальтгрупи	
			інше	
		Соціально-психологічний тренінг	Тренінг комунікативності	
			Тренінг сензитивності	
			Соціально-рольовий тренінг	

			інше	
Ю.Н. Лапигін		Тренінг набуття професійних навичок	Бізнес-тренінг	
			Тренінг управлінських навичок	
			Тренінг командоутворення	
			інше	
		Тренінг підвищення ефективності роботи	Тренінг згуртованості малих груп	
			Тренінг публічного виступу	
			інше	
		Психотерапевтичний тренінг	Тілесно-орієнтована терапія	
			Тренінг танці-рухової терапії	
			інше	
			Професійний	
			Корпоративний	
	Тренінг тренерів			
	Тренінг коучей			
		За якістю тренінгу	Тренінг для початківців	
			Тренінг для фахівців	
			Тренінг для керівників	
			інше	
		За кількістю учасників	Тренінг для мікрогруп (5-7 чоловік)	
			Тренінг для малої групи (5-15 чоловік)	
			інше	
		За місцем проведення	Тренінг на території організатора	
			Тренінг на території замовника	
Виїзний тренінг				
інше				
	За тривалістю проведення	Тренінгове заняття тривалістю від 30 хвилин до 1.5		

			годин	
			«Тренінговий марафон»	
			«Тренінговий-інтенсив»	
			інше	
		Рівень тренінгу	Ознайомчий тренінг	
			Звичайний тренінг	
			Тренінг просунутого рівня	
			інше	
Дж.Коттлер і Р.Браук		«Групи зустрічей»		
		«Тематична група»		
		«Психотерапевтичні групи»		
		«Групи самопомоги і групи підтримки»		
Інші автори за вибором				

Завдання для самостійної роботи

Обрати одне з нижченаведених завдань, підготувати мультимедійну презентацію (5-8 слайдів), надіслати до Гугласу (посилання буде надано з початком занять).

1. Ознайомтесь з роботою Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL;
http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/3218/1/%D0%92%D0%BE%D0%B%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf (дата звернення: 21.05.2023)

- Поясніть різницю у розумінні наступних понять:
Інтерактивне навчання – інтерактивна технології навчання - інтерактивні методи навчання
- Поясніть різницю у поняттях:
Тренінгове навчання – тренінг як технологія навчання – тренінгові методи навчання

2. Проаналізуйте запропоновані у інтернет-ресурсах тренінги, які проводяться у вашому місті за наступною схемою, визначте до якого виду тренінгу відноситься запропонована програма:

- *Назва тренінгу*
- *Автор, ведучий (фахова спеціалізація, досвід роботи, наявність сертифікації та інше)*
- *Цільова аудиторія*
- *Тривалість та місце проведення*
- *Мета тренінгу*
- *Характеристика програми тренінгу (структура, основні види роботи та інше)*

Рекомендована література:

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л. Теоретико-методологічні основи психологічного тренінгу. Навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/3246/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
3. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. К. : НТУ, 2017. 172 с. URL: <https://ukreligieznastvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/> (дата звернення: 21.05.2023)
4. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/F.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

Тема 2. Специфічні риси тренінгових технологій

Мета: сформулювати поняття про специфічні риси тренінгових технологій, навчити користуватися правилами комплектування тренінгових груп, дотримуватися принципів та правил групової тренінгової роботи, використовувати правила просторової організації заняття.

Основні поняття: риси тренінгових технологій, правила комплектування тренінгових груп, групові принципи та правила, просторова організація заняття.

Питання для обговорення

1. Поясніть з чого складається специфіка тренінгу як технології групової роботи.
2. Яким чином потрібно враховувати універсальні, загальні та особистісні цілі під час організації тренінгу?
3. З чого складається ефективність тренінгової групи? Чи є протипоказання для включення у тренінгові групи?
4. Назвіть основні принципи тренінгу. Розкрийте їх зміст.
5. Чи існують специфічні групові правила для тренінгу, яким чином вони реалізуються під час проведення тренінгу?
6. Як впливає просторова організація на результативність тренінгу?
7. Які обов'язкові етапи тренінгового заняття ви можете назвати?

Практичні завдання

I. Поясніть чим відрізняється тренінг як технологія групової роботи від інших інтерактивних технологій навчання. Заповніть таблицю.

Інтерактивні технології навчання	Тренінг
Кейс технологія	
Ігрові технологія	
Проектна технологія	
інші	

II. Поясніть яким чином у навчальному тренінгу реалізуються наступні правила комплектування тренінгових груп. Чи всі правила можуть бути реалізовані?

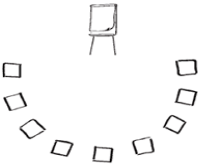
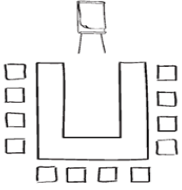
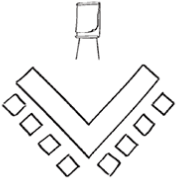
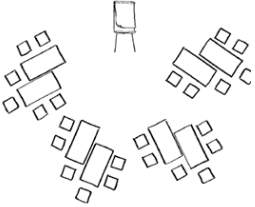
Правила комплектування тренінгових груп	Навчальний тренінг
Принцип добровільності та інформованості	
Особистісні якості	

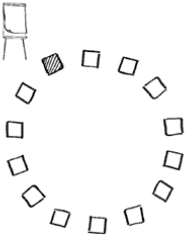
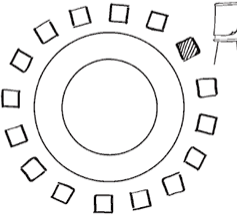
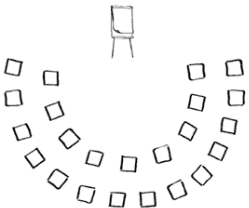
Рівень інтелектуального розвитку	
Віковий склад групи	
Стать	
Професійний склад	
Досвід учасників	

III. Назвіть групові норми, які задає ведучий тренінгу та ті, що виникають у групі під час роботи:

Групові норми, які задає ведучий тренінгу	Норми, які виникають під час роботи групи

IV. Розкрийте можливості наступних типів розташування робочих місць під час групової роботи. Чи є такі типи, які не рекомендовано використовувати під час тренінгу?

Тип розташування робочих місць під час групової роботи	Вплив на ефективність роботи групи
<p>«Подкова из стульев»</p> 	
<p>«Подкова из столов»</p> 	
<p>«Буква V из столов»</p> 	
<p>«Группы столов»</p> 	

<p>«Круг из стульев»</p> 	
<p>«Круглый стол»</p> 	
<p>«Две подковы из стульев»</p> 	
<p><i>Інші типи розташування робочих місць у груповій роботі</i></p>	

Завдання для самостійної роботи

Обрати одне з нижченаведених завдань, підготувати мультимедійну презентацію (5-8 слайдів), надіслати до Гугласу (посилання буде надано з початком занять).

1. Прочитайте розгорнутий опис фаз тренінгу у роботі Федорчука В.М. Тренінг особистісного зростання. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 250 с. URL:

https://pidru4niki.com/1584072063004/psihologiya/trening_osobistisnogo_zrostannya (дата звернення: 21.05.2023) Проаналізуйте функції тренера та учасників навчального тренінгу на кожній фазі. Визначте основну мету кожної фази для навчального тренінгу.

Фаза тренінгового заняття	Мета фази	Функції тренера	Функції учасників
Фаза знайомства			
Фаза розігрівання			
Фаза лабілізації			
Фаза навчання			
Завершальна фаза			

1. На основі вивчення літератури з теми, що запропонована у переліку рекомендованої літератури до заняття, складіть перелік переваг та недоліків тренінгу як технології групової роботи у вищій школі.

Переваги тренінгу	Недоліки тренінгу

Рекомендована література:

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л. Теоретико-методологічні основи психологічного тренінгу. Навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с. URL:
<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/3246/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с. URL: <https://ukreligieznastvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/> (дата звернення: 21.05.2023)
3. Новікова Л.М. Тренінг як засіб активізації навчання у вищій школі. Науково-методичний посібник. Павлоград : ЗДІЕУ, 2008. 110 с. URL: <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:519621/Source:default> (дата звернення: 21.05.2023)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 3. Характеристика методів та форм тренінгових технологій

Мета: навчити обирати адекватні меті тренінгу методи та форми роботи, робити добірку ігор та вправ відповідно завданням тренінгу та використовувати їх на практиці.

Основні поняття: дискусія, ігрові методи, міні-лекція, демонстрація, індивідуальні завдання, імітаційна діяльність, тестування, презентація, «Мозкова атака», метод кейсів, розповідь, пояснення, вправа, психодрама, проєктивний малюнок, психогімнастика, тілесно-орієнтовані психотехніки, танцювальна терапія, методи соціальної перцепції, медитативні техніки, музична терапія, індивідуальна робота, парна робота, робота у малих групах, «карусель», «акваріум», велике тренінгове коло, масова вільна діяльність.,

Питання для обговорення

1. Поясніть відсутність єдиної класифікації методів тренінгових технологій. Оберіть найбільш вдалу, на вашу думку, розкрийте її сутність.
2. Чому дискусія віднесена до базових методів тренінгу? Які основні види дискусії використовуються у тренінгах. Назвіть основні правила організації дискусії.
3. Чи можливо через ігрові методи реалізувати усі задачі тренінгу? Які труднощі можуть виникнути під час використання ігрових методів у тренінгу?
4. Які методи навчання можна використовувати у тренінгових технологіях, з якою метою?
5. Чи усі методи соціально-психологічного тренінгу можуть бути використані у навчальному тренінгу викладачем закладу вищої освіти? Які саме методи Ви можете використовувати у навчальному тренінгу під час викладання Вашої дисципліни?
6. Яким чином та з якою метою можна використовувати різні форми тренінгових технологій?

7. Чим саме ви будете керуватися під час вибору методів для Вашого тренінгу?

Практичні завдання

I. Визначте можливість використання різних тренінгових методів у тренінговому занятті «Невербальні засоби педагогічного спілкування»:

Метод	Мета	Зміст	Очікувані результати
Базові тренінгові методи			
Дискусія (вказати тип дискусії)			
Ігрові методи (вказати тип ігор)			
Методи навчання, які можна використовувати для навчальних тренінгів			
Міні-лекція			
Демонстрація			
Індивідуальні завдання			
Ситуаційні завдання			
Імітаційна діяльність			
Тестування			
Презентації			
«Мозкова атака»			
Метод кейсів			
Розповідь			
Пояснення			
Інші методи, які використовуються для проведення соціально-психологічних тренінгів			
<i>Оберіть ті методи, які можливо використовувати викладачу у навчальному тренінгу</i>			

II. Визначте, які тренінгові методи, форми тренінгової роботи можливо використовувати на кожному з етапів тренінгового заняття, з якою метою:

Методи Фази	Фаза знайомства	Фаза розігрівання	Фаза лабілізації	Фаза навчання	Завершальна фаза
Методи тренінгової роботи. Мета					
Форми тренінгової роботи. Мета					

III. Для тренінгового заняття «Невербальні засоби педагогічного спілкування» підберіть тренінгові вправи. Складіть їх детальний опис – зміст, дії тренера-учасників тренінгу, вимоги до проведення, потрібний час. Розподіліть їх за фазами тренінгового заняття.

IV. Підготуйтеся до проведення одного з тренінгових методів в аудиторії. Обрати методи можливо з практичних завдань I та III.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати мультимедійну презентацію (5-8 слайдів) за результатами виконання завдання, надіслати до Гугласу (посилання буде надано з початком занять).

1. Ознайомтесь з наступними запропонованими роботами з теорії та практики проведення тренінгів (за вибором). Зробіть добірку тренінгових ігор та вправ на знайомство, розминку, командоутворення.
- Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л. Теоретико-методологічні основи психологічного тренінгу. Навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/3246/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
 - Психологічний тренінг «Створення команди»: посібник / С.О. Чижевський, І.І. Приходько, О.О. Колесніченко та ін. К. : Друкарня ІВЦ НГУ, 2016. 20 с. URL: http://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_treninh_stvorennia_komandy.pdf (дата звернення: 21.05.2023)
 - Тренінг самопізнання: методичний посібник /авт. кол.; під наук. ред. В.Р. Міляєвої. К. : Альфа, 2015. 82 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/340487762_TRENING_SAMOPIZNANNA_Metodicnij_posibnik (дата звернення: 21.05.2023)

Рекомендована література:

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л. Теоретико-методологічні основи психологічного тренінгу. Навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/3246/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

1. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/F.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2019 URL : https://mtep.co.ua/user-files/stop__nteraktivniy_n_p.pdf (дата звернення: 21.05.2023)
3. Савченко В.Г., Андрюшина Л.Л. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у вищій школі: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Дніпро : «Візіон», 2019. 83 с. URL: <http://www.infiz.dp.ua/misc-documents/repozit/AL-A3/A3-017-16.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

Тема 4. Конструювання програм тренінгу та оцінка їх ефективності

Мета: навчити конструювати програму навчального тренінгу відповідно до обраного підходу, відповідної моделі, дотримуючись необхідного алгоритму.

Основні поняття: класифікація підходів до створення тренінгу - кубізм, спонтанний підхід, асоціативний підхід, технологічний підхід; концептуальна модель тренінгу, метафоричні моделі; алгоритм створення тренінгу; етапи організації навчального тренінгу; етапи проведення навчального тренінгу; критерії ефективності тренінгу.

Питання для обговорення

1. Порівняйте 4 основні підходи до створення тренінгових програм? У чому їх переваги та недоліки?
2. Поясніть яка з моделей тренінгових програм більш адаптована для навчального тренінгу. Чому?
3. Поясніть сутність кожної з метафоричних моделей тренінгу розроблених О.В.Сидоренко. Яким чином їх можна описати у системі взаємодії викладач-тренер – студенти, учасники тренінгової групи? Які дії викладача-тренера по усуненню негативного ефекту кожної моделі?

4. Які з відомих алгоритмів створення тренінгу ви можете назвати. У чому спільне та відмінне у концепції кожного автора?
5. Які компоненти у організації навчального тренінгу визначає С.О.Сисоєва, у чому їх зміст?
6. Розкрийте сутність кожного з етапів навчального тренінгу. Які перешкоди та помилки можуть бути у викладача-початківця у розробці тренінгової програми?
7. Розкрийте сутність оцінки ефективності навчального тренінгу.

Практичні завдання (виконуються у малих група 2-3 чоловіка):

- I. Відповідно до етапів розробки навчального тренінгу визначених С.О.Сисоєвою зробіть схематичну розробку програми навчального тренінгу до курсу «Основи педагогічної майстерності» для магістрів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

Структура тренінгової програми:

1. Назва тренінгу
2. Цільова група (учасники)
3. Мета тренінгу
4. Завдання тренінгу, які конкретизують його мету
5. Ресурси
6. Часові межі
7. Структура

<i>Модуль, тема заняття</i>	<i>Мета</i>	<i>Час</i>	<i>Ресурси</i>	<i>Досягнення учасників</i>

8. Зміст заняття (2-3) з детальним описом вправ, побудований за таким алгоритмом:

- Назва вправи
- Мета
- Час
- Ресурси
- Хід проведення

- *Питання для обговорення*

II. Зробіть презентацію розробленого тренінгового курсу.

III. Відповідно до схеми побудови тренінгового заняття розробіть конспект тренінгового заняття з модуля вашої тренінгової програми.

IV. Зробіть підборку технік, які можна задіяти під час етапу оцінки, розробленої вами тренінгової програми: листи опитувань, анкети, карту спостережень, тестові завдання та інше.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати мультимедійну презентацію (5-8 слайдів) за результатами виконання завдання, надіслати до Гугласу (посилання буде надано з початком занять).

1. На підставі вивчення літератури та Інтернет-ресурсів складіть «Перелік типових помилок тренера-початківця при розробці тренінгової програми».

- Баніт О. В., Коваленко О. Г. Методика проведення тренінгів з розвитку професійної компетентності андрагогів: методичні рекомендації. К. : ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 104 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/BA.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
- Методологія проведення тренінгів: курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» / укладачі Корнієнко І.О., Алмаші С.І. Мукачево : МДУ, 2016. 60с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_2060_53724974.pdf (дата звернення: 21.05.2023)
- Шен нон О'Коннелл, Абдул Салам Медені Як підготувати та провести тренінг що матиме вплив: посібник для тренера URL: <https://www.ndi.org/sites/default/files/Manual%20for%20trainers.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

Рекомендована література:

1. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. К. : НТУ, 2017. 172 с.
URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/> (дата звернення: 21.05.2023)
3. Савченко В.Г.. Андрюшина Л.Л. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у вищій школі: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Дніпро: «Візіон». 2019. 83 с. URL: <http://www.infiz.dp.ua/misc-documents/repozit/AL-A3/A3-017-16.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

Тема 5. Особливості тренінгової групи як суб'єкта навчання

Мета: сформувати навички взаємодії тренера з різними типами тренінгових груп, рольовими позиціями учасників тренінгу.

Основні поняття: групова динаміка, стадії розвитку групи, базові моделі структури групи, групова роль, деструктивні ролі, групова згуртованість, лідерство, типологія тренінгових груп.

Питання для обговорення

1. Назвіть відомі вам класифікації стадій розвитку тренінгової групи? Що є основою названої класифікації, у чому її сутність?
2. Яким чином тренер може впливати на динаміку розвитку тренінгової групи?
3. Яким чином тренер може використовувати різні моделі структури групи? Які переваги та недоліки кожної моделі?
4. Які конструктивні та деструктивні ролі учасників тренінгової групи ви можете назвати? Як вони можуть впливати на розвиток тренінгової групи та її ефективність?

5. Яким чином можна використовувати феномен лідерства як додатковий ресурс у тренінговій роботі?

Практичні завдання:

Практикум «Дії тренера у складних ситуаціях» (Т.Л.Лях)

Поясніть запропоновані варіанти причин поведінки учасників та дій тренера, запропонуйте власні.

***Ситуація 1.** Учасник тренінгу перериває інших його учасників та тренерів, заважає постановці завдань, не дотримується правил роботи групи.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь.

Можливі причини: учасник хоче привернути увагу; намагається показати гнів; не відчувається в безпеці; прагне поваги ровесників; страждає від болючих емоційних переживань.

Дії тренера: не звертати уваги; нагадати про правила роботи в групі; переключити увагу учасника (наприклад, залучити до рольової гри чи іншої справи) та заохочувати бажану поведінку; у разі систематичного порушення групових правил один із ведучих виводить порушника з кімнати та пояснює йому правила поведінки та можливі санкції, а інший веде заняття далі.

***Ситуація 2.** Учасник тренінгу надто балакучий. Тренеру важко зупинити його. А надмірна балакучість учасника негативно впливає на групову динаміку.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника. Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь:

Можливі причини: учасник любить ділитися ідеями; привертає увагу; демонструє свої знання; звичайна поведінка (для балакучих особистостей).

Дії тренера: поставте запитання, над яким треба поміркувати; перервіть його зі словами „Це дуже цікава думка. Які погляди в інших учасників?»; подякуйте за те, що учасник поділився своєю думкою та досвідом, але

наголосіть, що слід рухатися далі чи почути думки інших; запропонуйте пізніше повернутися до цієї теми, наприклад наприкінці заняття.

***Ситуація 3.** Учасник тренінгу часто вступає в суперечки з тренером, іншими членами групи. У своїх висловлюваннях учасник категоричний та трохи агресивний.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь:

Можливі причини: учасник хоче привернути увагу; намагається утримати людей від зближення; намагається показати гнів; має потребу в домінуванні; типова для нього поведінка під час спілкування з іншими людьми (не вмє інакше).

Дії тренера: чітко контролюйте свої реакції та стан групи, не допускайте наростання напруги; акцентуйте увагу на позитивних аспектах висловлювань учасника; залучіть учасника до рольових ігор на впевнену поведінку; під час перерви з'ясуйте, що конкретно спричиняє незадоволення учасника; один із ведучих може поговорити з учасником за межами групи.

***Ситуація 4.** Учасник тренінгу не бажає говорити. Він постійно мовчить, не висловлює власних позицій, вражень, думок, не дає звороного зв'язку. Така його поведінка негативно впливає на розвиток довіри та згуртованості в групі.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь:

Можливі причини: учасник відчуває тривожність, страх чи небезпеку; учаснику нудно, від не зацікавлений в участі; вважає, що знає відповіді на всі обговорювані питання.

Дії тренера: підтримайте будь-який прояв зацікавленості; попросіть про допомогу, коли проводяться рольові ігри; дайте вправу на роботу в парі; якщо в учасника пригнічений стан, не варто змушувати його, ліпше дати йому

можливість поговорити з ведучим після заняття та запропонувати необхідну допомогу.

***Ситуація 5.** Учасник тренінгу часто висловлює незадоволення. Його поведінка негативно впливає на динаміку групи. На фоні такої поведінки інші учасники намагаються відмовчуватися, не бажаючи викликати його критику.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь:

Можливі причини: такий стиль поведінки є звичним способом комунікації; в учасника є негативні установки та очікування від тренінгу; в учасника є болюча проблема; незадоволення учасника має об'єктивні підстави.

Дії тренера: наголосіть, які аспекти заняття можуть бути змінені, а які – ні; розпочніть рольову гру, в якій один із учасників зможе показати незадоволення (за темою заняття), використовуючи вислови від першої особи; обговоріть з учасником його незадоволення після заняття; якщо незадоволення має об'єктивну основу, подумайте, як її можна усунути.

***Ситуація 6.** Учасник тренінгу концентрується на темі, не пов'язаній з основною. Його рефлексія розмита, не точна, а дискусію він намагається перевести в інше русло, збиваючи інших членів групи та негативно впливаючи на групову динаміку.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь:

Можливі причини: учасник не розуміє змісту заняття; учасник має свій власний план дій; учаснику потрібне відчуття впевненості, і в такий спосіб він привертає до себе увагу; тема обговорення викликає дискомфорт в учасника.

Дії тренера: використайте формулювання „Здається, щось відволікло тебе від нашої теми. Ми зараз говоримо про ... (тема)”; спробуйте з'ясувати, чи не має тема, на якій сконцентрувався учасник, особистої значущості; спитайте в

групи, чи потребує обговорення тема, про яку йдеться; спробуйте з'ясувати причини дискомфорту учасника.

***Ситуація 7.** Учасник тренінгу постійно хоче чути думку ведучого. І така його поведінка досить категорична. Думка інших членів групи його мало цікавить.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь:

Можливі причини: учасник привертає до себе увагу; учаснику потрібна порада; учасник намагається моделювати поведінку ведучого; учасник не розуміє, якої ліпше дотримуватися позиції; учасник хоче випробувати ведучого.

Дії тренера: виявляйте свою турботу та увагу; поверніть питання учаснику та групі для обговорення; якщо це доречно, дайте пряму відповідь, але при цьому спонукайте учасника висловити власну думку; попросіть учасника згадати схожі ситуації та використайте їх у рольових іграх.

***Ситуація 8.** Під час проведення соціально-просвітницького тренінгу відбувся конфлікт між його учасниками, що негативно позначилося на груповій динаміці та загальній атмосфері тренінгу.*

Перерахуйте основні можливі причини такої поведінки учасника.

Якими мають бути дії тренера у такій ситуації?

Орієнтовна відповідь

Можливі причини: учасники не подобаються одне одному; учасникам бракує навичок у вирішенні проблемних ситуацій; учасники мають слабкі навички впевненої поведінки.

Дії тренера: підтримуйте позитивну поведінку учасників; акцентуйте увагу на цілях, які об'єднують обидва погляди; не ставайте ні на чию сторону, хоч якою б вона була.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати мультимедійну презентацію (5-8 слайдів) за результатами виконання завдання, надіслати до Гугласу (посилання буде надано з початком занять).

1. На підставі вивчення літератури запропонованої у переліку рекомендованої та додаткової літератури до семінарського заняття складіть Методичні рекомендації викладачу для проведення навчального тренінгу

Рекомендована література:

1. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. К. : НТУ, 2017. 172 с. (дата звернення: 21.05.2023)
3. Савченко В.Г.. Андрюшина Л.Л. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у вищій школі: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Дніпро: «Візіон». 2019. 83 с. URL: <http://www.infiz.dp.ua/misc-documents/repozit/AL-A3/A3-017-16.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

Тема 6. Керівник тренінгової групи

Мета: сформувати навички діагностики відповідності власних професійно-особистісних якостей до вимог тренінгового процесу; навчити використовувати власні особистісні якості, професійні знання у роботі тренера.

Основні поняття: особливості позиції викладача-тренера, функції тренера, коучинг, вимоги до тренера (теоретична, практична грамотність, особистісне удосконалення), професійно-значущі якості тренера, ролі тренера, стилі керівництва групою, типові помилки тренера.

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте ведучого тренінгової групи як суб'єкта тренінгового процесу.
2. Прокоментуйте основні функції викладача-тренера тренінгової групи. Чи можлива реалізація усіх функцій у навчальному тренінгу?
3. Чи може бути ведучим тренінгової групи викладач закладу вищої освіти? Які цілі тоді реалізує тренер у навчальному тренінгу? Аргументуйте власну думку.
4. Розкрийте сутність основних вимог до особистості ведучого тренінгової групи.
5. Яким вимогам повинна відповідати особистість керівника тренінгової групи? Яку роль відіграє навчання та вродженні якості у формуванні особистості тренера?
6. Охарактеризуйте ролі, які може виконувати викладач-тренер у тренінговій групі. Які у них основні задачі, позитивні/негативні риси?

Практичні завдання

I. Визначте основні функції ведучого тренінгової групи. Заповніть таблицю:

<i>Назва функції</i>	<i>Реалізація у тренінговій роботі</i>
Шанобливе ставлення до особистості учасників	
Інтерпретація групового процесу	
Емоційна стимуляція учасників	
Структурування групового процесу.	
<i>Інші функції</i>	

II. Охарактеризуйте основні вимоги до особистості та професійно-значущих якостей викладача-тренера тренінгової групи. Складіть психолого-педагогічний портрет тренера. У таблиця подана приблизна структура портрету:

Вимоги до особистості тренера	Опис, характеристика
<i>Спрямованість особистості</i>	
<i>Необхідні особистісні якості</i>	
<i>Професійні знання</i>	
<i>Вміння та навички</i>	
Конструктивні	
Організаторські	
Дослідницькі	
інші	
<i>Вимоги до іміджу, зовнішніх проявів</i>	

III. Доберіть до кожного визначеного вами елементу психолого-педагогічного портрету методики дослідження, дослідіть ступінь прояву означених якостей у власній особистості за 5-ти бальною шкалою:

Вимоги до особистості тренера	Методики діагностики	Ступінь прояву					
		0	1	2	3	4	5
<i>Спрямованість особистості</i>							
<i>Необхідні особистісні якості</i>							
<i>Професійні знання</i>							
<i>Вміння та навички</i>							
<i>Конструктивні</i>							
<i>Організаторські</i>							
<i>Дослідницькі</i>							
<i>інші</i>							

<i>Вимоги до іміджу, зовнішніх проявів</i>							

IV. Дослідіть ефективність кожного зі стилів керівництва групою, визначте на якому етапі та у якому випадку означений стиль може бути ефективним:

<i>Назва стилю</i>	<i>Характеристика прояву</i>	<i>Випадки використання, умови ефективності</i>
Авторитарний		
Демократичний		
Ліберальний		
інші		

Завдання для самостійної роботи

Обрати одне з нижченаведених завдань, підготувати мультимедійну презентацію (5-8 слайдів), надіслати до Гугласу (посилання буде надано з початком занять).

1. Ознайомтесь з запропонованою літературою у списку рекомендованої.

Дослідіть наступні питання (за вибором)

- Відмінності навчального тренінгу, бізнес-тренінгу, соціально-психологічного тренінгу;
- Відмінності у вимогах до особистості тренера тренінгових груп: навчального тренінгу, бізнес-тренінгу, соціально-психологічного тренінгу;
- Спільне та відмінне у таких поняттях як «коучинг», «тренінг», «навчальний тренінг»;

2. Складіть «Пам'ятку тренеру-початківцю: помилки та шляхи подолання»

Рекомендована література:

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л. Теоретико-методологічні основи психологічного тренінгу. Навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с.

с. URL:

<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/3246/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

2. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
3. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. К. : НТУ, 2017. 172 с.
URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/> (дата звернення: 21.05.2023)
4. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/F.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
5. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2019 URL: https://mtep.co.ua/user-files/stop__nteraktivniy_n_p.pdf (дата звернення: 21.05.2023)

Питання для поточного контролю

1. Розкрийте місце тренінгу у групі інтерактивних технологій навчання.
2. Історія становлення тренінгових технологій, використання тренінгу у навчанні.
3. Назвіть специфічні риси тренінгової технології.
4. Назвіть відмінності тренінгу як методу навчання та тренінгу-технології навчання.
5. Види тренінгу: навчальні, професійні, загально особистісні, тренінг особистісного росту.
6. Розкрийте сутність загальних тренінгових методів.
7. Розкрийте сутність атрибутів тренінгу (тренінгові група, тренінгове коло, правила тренінгу, психологічна атмосфера заняття, інтерактивні методи навчання, структура тренінгового заняття)
8. Яким чином можна дослідити ефективність тренінгу. Показники сформованості навичок, вмінь та професійно-значущих якостей особистості.
9. Розкрийте специфіку принципів взаємодії у тренінговій групі.
10. У чому полягає сутність організації тренінгу контекстного характеру?
11. Розкрийте особливості тренінгової групи як суб'єкта навчання.
12. Діагностика та підбір учасників у тренінгові групи.
13. Групові норми, принципи.
14. Обов'язкові етапи тренінгового заняття, тренінгових циклів.
15. Просторова організація заняття.
16. Переваги та недоліки групової роботи при навчанні.
17. Розкрийте специфіку різних видів тренінгу (соціально-психологічний, тренінг особистісного росту, тренінг професійного спілкування, навчальний тренінг, аутотренінг, бізнес-тренінг)
18. Розкрийте зміст структури тренінгового заняття (мета, основні завдання, очікування результату, засоби оцінки ефективності)
19. Розкрийте зміст етапів реалізації тренінгу (підготовчий, етап проведення та посттренінгова оцінка).

20. Групова дискусія (структурована, неструктурована, тематичні, біографічні, інтеракційні). Технологія ведення дискусії у тренінговому занятті.

21. Ігрові методи. Ігрові процедури на тренінговому занятті. Види ігор та їх призначення (розігриваючи ігри та психотехніки, ігри отримання зворотнього зв'язку, ігри соціально-перцептивного спрямування, комунікативні ігри та ін..)

22. Методи соціальної перцепції.

23. Медитативні техніки.

24. Технологія відбору тренінгових методів відповідно до етапів заняття.

25. Загальна класифікація підходів до створення тренінгу. Моделі тренінгових програм. Алгоритм створення тренінгу. Методика навчального тренінгу. Етапи начального тренінгу. Оцінка ефективності тренінгу.

26. Загальні уявлення про стадії розвитку групи у тренінгу. Групові норми та рольові позиції у групі. Деструктивні ролі учасників тренінгу. Поняття про групову згуртованість. Лідерство у тренінговій групі. Типологія тренінгових груп.

27. Керівник тренінгової групи: характеристика, функції. Вимоги до тренера.

28. Професійно-значущі якості тренера Основні ролі та стилі керівництва.
Типові помилки тренера

29. Поясніть можливості використання тренінгових технологій у навчальному процесу ЗВО.

30. Доведіть можливості та доцільність використання тренінгової технології у виховному процесі ЗВО.

31. Наведіть приклад використання тренінгової технології у навчально-виховному процесі ЗВО (з урахування специфіки спеціальності)

32. Розкрийте можливості використання тренінгової технології з метою розвитку професійної самосвідомості викладача.

Рекомендована література

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л. Теоретико-методологічні основи психологічного тренінгу. Навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с. URL:
<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/3246/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
2. Баніт О. В., Коваленко О. Г. Методика проведення тренінгів з розвитку професійної компетентності андрагогів: методичні рекомендації. К. : ШООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 104 с. URL:
<https://lib.iitta.gov.ua/BA.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
3. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
4. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. К. : НТУ, 2017. 172 с. URL:
<https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/> (дата звернення: 21.05.2023)
5. Євсюков О.Ф. Є 26 Педагогічні технології: навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2020. 228 с. URL:
<http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/2193/1/33333.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
6. Інтерактивні технології навчання: електронний навчальний курс. А. Єрмоленко. Біла Церква : БІНПО, 2022. 37 с. URL:
<https://lib.iitta.gov.ua.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
7. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 360 с. URL:
<http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

8. Лебедик Л.В., Стрельников В.Ю., Стрельников М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/F.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)
9. Майковська В. І. Інтерактивні технології: навчально-методичний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2020. 97 с. URL: https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9504/1/Maikovska_Interaktyvni%20tehnolohii%20navchannia.pdf (дата звернення: 21.05.2023)
10. Методологія проведення тренінгів: курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» / укладачі Корнієнко І.О., Алмаші С.І. Мукачєво : МДУ, 2016. 60с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_2060_53724974.pdf (дата звернення: 21.05.2023)
11. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2019 URL: https://mtep.co.ua/user-files/stop__nteraktivniy_n_p.pdf (дата звернення: 21.05.2023)
12. Савченко В.Г., Андрюшина Л.Л. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у вищій школі: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Дніпро : «Візіон». 2019. 83 с. URL: <http://www.infiz.dp.ua/misc-documents/repozit/AL-A3/A3-017-16.pdf> (дата звернення: 21.05.2023)

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Методичні рекомендації

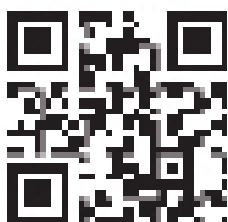
до семінарських занять з курсу

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Укладачі:

Вейландє Лілія Вольдемар-Вікторівна
Прокоф'єва Любов Борисівна

Оригінал макет виготовлено в авторській редакції

Підписано до друку 18.09.2024 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Цифровий друк. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 2,09. Наклад 30.
Замовлення № 1024-28-3.

Видавництво: Олді+
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1,
тел.: +38 (095) 559-45-45,
e-mail: office@oldiplus.ua
Свідоцтво ДК № 7642 від 29.07.2022 р.
Замовлення книг:
тел.: +38 (050) 915-34-54, +38 (068) 517-50-33
e-mail: book@oldiplus.ua

